

мережі відділень та банкоматів; якість кредитного портфеля; структура активів; рівень цифровізації банківських послуг; операційна модель функціонування; професійний рівень працівників; обсяги депозитів і величина власного капіталу та ін. [2]. Аналіз і врахування цих факторів дозволяє визначити ключові напрями удосконалення процесу формування доходів і витрат банківських установ.

На сучасному етапі економічного розвитку та трансформаційних змін формування банківських доходів і витрат охоплює такі важливі компоненти [3]:

- визначення пріоритетних напрямів операційної діяльності;
- проведення фінансового аналізу ефективності управління доходами та витратами;
- оцінка рівня адміністративного управління визначальними фінансовими показниками діяльності;
- аналіз рівня інноваційної та інвестиційної активності у формуванні доходів і витрат діяльності банку.

Отже, в умовах сьогодення стратегія інноваційно-інвестиційного розвитку банків є ключовим елементом концептуального підходу до їх сталого функціонування та збалансованого розвитку. Кожна стратегія має базуватись на впровадженні інновацій, забезпечуючи клієнтам зручний доступ до банківських послуг, безпеку вкладів і стабільні фінансові результати діяльності. Системне врахування внутрішніх та зовнішніх факторів формування доходів і витрат сприятиме покращенню загальної ефективності діяльності банківських установ.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Правил бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Постанова Правління Національного банку України від 27.02.2018 № 17 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0017500-18#Text>.
2. Наглядова статистика Національного банку України URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#1>.
3. Смовженко Т. С., Кіреєв О. І., Другов О. О. *Новий етап розвитку банківської системи України: зростання участі іноземних інвесторів: монографія*. Київ: УАБС НБУ. 2018. 231 с.

УДК 336.64

ФІНАНСОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Мікуляк К. А.,

асистентка кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет

Сільське господарство є стратегічно важливою галуззю економіки України, яка забезпечує продовольчу безпеку, сприяє розвитку сільських

територій і є вагомим джерелом валютних надходжень. У сучасних умовах глобальних викликів, воєнного стану та зміни клімату питання ефективного фінансового управління в аграрному секторі набуває особливої актуальності.

Фінансові аспекти, зокрема доступ до капіталу, інвестицій, державної підтримки та страхування, безпосередньо впливають на можливості підприємств адаптуватися до нових умов, оновлювати матеріально-технічну базу та забезпечувати сталий розвиток. Саме тому дослідження фінансових механізмів розвитку аграрних підприємств є важливим кроком до підвищення їх ефективності та конкурентоспроможності в умовах ринкової економіки.

Фінансове забезпечення аграрного сектору в умовах воєнного стану досліджували Д. Тітов [1] та В. Олексієнко [1], й до основних джерел фінансування відносили державний бюджет, міжнародну допомогу, приватні інвестиції, кредитні програми, аграрні облігації та аграрне страхування.

Розвиток сільського господарства по всій території України залишається одним із пріоритетних напрямів діяльності Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (FAO). Особливої ваги ці заходи набувають у період воєнного стану, коли аграрний сектор потребує системної підтримки. Зокрема, FAO реалізує комплекс заходів, спрямованих на:

- реагування на надзвичайні ситуації з метою відновлення продовольчої безпеки, самозабезпечення, а також налагодження виробничих процесів і логістичних ланцюгів в агропродовольчій системі;
- грантову та освітню підтримку – станом на грудень 2024 р. у межах співпраці з Європейським Союзом було надано гранти на суму 2,8 млн дол. США 237 агровиробникам для придбання обладнання, екологічних технологій та поліпшення інфраструктури; також організовано понад 60 навчальних заходів із тематики фінансування, маркетингу та якості продукції;
- енергетичне забезпечення – передано 245 генераторів виробникам продовольства з метою стабілізації виробничих процесів;
- розширення потужностей для зберігання зерна – відповідно до Стратегії підтримки зберігання зерна, розробленої у 2022 р., передбачено фінансування в обсязі 65 млн дол. США для створення об'єктів, які зможуть покрити близько 25% дефіциту зберігальних потужностей та забезпечити належну сертифікацію безпечності харчових продуктів [2].

Програма розвитку ООН (ПРООН) у партнерстві з Міністерством аграрної політики та продовольства України реалізує ініціативи, спрямовані на зміцнення низьковуглецевого сільського господарства, розширення можливостей агровиробників щодо доступу до «зеленого» фінансування, а також розвиток цифрових технологій та експортного потенціалу. У межах цього співробітництва передбачається сприяння інклюзивному, рівноправному та екологічно орієнтованому відновленню аграрного сектору через впровадження цифрових рішень, покращення доступу до «зеленого» фінансування для аграрних підприємств та впровадження екологічних, соціальних і управлінських стандартів (ESG).

Установи, що входять до складу Групи Світового банку, активно сприяють відновленню аграрного сектору України, реалізуючи проєкт екстреної підтримки з інклюзивного відновлення сільського господарства. У межах цієї ініціативи передбачено близько 1,5 млрд дол. США обігового капіталу, спрямованого на забезпечення понад 90 тисяч господарств доступними фінансовими ресурсами у формі позик та грантів. Основні напрями підтримки охоплюють фінансування сільськогосподарського виробництва шляхом надання грантів, забезпечення доступних кредитів та кредитних гарантій.

Отже, доступ до фінансових ресурсів є ключовим чинником, що визначає темпи та ефективність процесів відновлення і відбудови аграрного сектору в умовах невизначеності. Наявність доступного фінансування дозволяє не лише оперативно ліквідовувати наслідки руйнувань, а й закладати основи для стратегічного планування, модернізації виробництва та підвищення його стійкості. Зокрема, це сприяє визначенню пріоритетів середньострокового розвитку, забезпеченню безперервності виробничих процесів, впровадженню інноваційних технологій та формуванню інституційної підтримки, необхідної для стабілізації і сталого зростання аграрного сектору України.

Список використаних джерел:

1. Тітов Д.В., Олексієнко В.В. Фінансове забезпечення аграрного сектору України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. Випуск №63. 2024. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/4177/4108>.
2. Гагалюк Т. Фінансування стійкості і відбудови аграрного сектора України міжнародними фінансовими установами та агенціями розвитку. Німецько-український діалог. Агрополітичний звіт. 24 с.